

ks. Stanisław Jasionek

Św. Jan Paweł II jako pielgrzym łagiewnicki i sługa orędzia Miłosierdzia Bożego

Swoją wielką syntezę nauki o Miłosierdziu Bożym Jan Paweł II rozpoczyna od jej prezentacji w ujęciu Starego Testamentu. W istocie, jeżeli Bóg jest Bogiem miłosierdzia, to był Nim od początku dziejów ludzkości, naznaczonych piętnem zła i nieszczęścia. Papież więc dowodzi, że cześć dla Miłosierdzia Bożego sięga swymi korzeniami czasów Starego Testamentu. Jest ono wielką tajemnicą wiary, bo nikt nie jest w stanie wskazać, jak daleko ono sięga¹. O Miłosierdziu Bożym mówi Psalmista: „Nie tailem miłosierdzia Twego i prawdy Twojej przed zgromadzeniem wielkim (Ps 39, 11). Księgi Starego i Nowego Testamentu mówią o Miłosierdziu Bożym kilkadziesiąt razy. Najwięcej i najwymowniej mówi o nim Księga Psalmów. Spośród 150 psalmów aż 55 wysławia ten Boży przymiot, a w Psalmie 135 powtarza się jako refren w każdym wierszu: „Bo na wieki miłosierdzie Jego”.

Treść Psalmu 103 pozwala przyjąć jako prawdę objawioną, że Miłość Miłosierna jest największym przymiotem Boga i jest ujawnieniem Wszechmocy Bożej. Wczytując się w ten psalm, można zauważyć, że Pan Bóg przychodzi z pomocą człowiekowi grzesznemu. Psalmista zachęca swoim przykładem do

¹ S. Nagy, *Papież z Krakowa*, Częstochowa 1997, s. 249.

czynienia wdzięczności i uwielbienia Boga za Jego miłosierdzie. Psalm ten jest świadectwem mocy Bożej, Jego dobroci oraz słabości człowieka.

Psalmista, mówiąc o Miłosierdziu Bożym, nie zadowala się tylko wyrazem „miłosierny”, lecz podaje cały szereg synonimów, jakby chcąc wzmocnić przekonanie o niezmiernym Miłosierdziu Bożym: „A Ty Panie – Bóg litościwy i miłościwy, cierpliwy a wielce miłosierny i prawdziwy” (Ps 85, 15).

Również w Nowym Testamencie Jezus Chrystus całym swoim posłannictwem objawia zbawcze miłosierdzie Boże Ojca. Daje temu wyraz zaraz na początku swojej publicznej działalności. Odnosi do siebie słowa proroka Izajasza: „Duch Pański spoczywa na Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnymi, abym obwoływał rok łaski od Pana” (Łk 4, 18).

Troska papieża o losy ludzkości

W naszych czasach spodobало się Panu Bogu przypomnieć, że ani człowiek, ani cała ludzkość nie zaznają pokoju, póki nie zwróca się z ufnością do Boga Miłosiernego. Problem ten porusza św. Jan Paweł II w swojej encyklice *Dives in misericordia*, opublikowanej 30 listopada 1980 roku.

Motywy napisania tej encykliki była troska papieża o losy ludzkości. Dostrzegał on bowiem w świecie wiele dobra, ale i grożącego zła. Idąc z nauką Soboru Watykańskiego II i odpowiadając na szczególną potrzebę czasów, które nazywa się przełomowymi i trudnymi, Jan Paweł II zdecydował się ukazać oblicze Ojca, który jest „Ojcem miłosierdzia oraz Bogiem wszelkiej pociechy”², bo sama sprawiedliwość nie wystarczy.

Niezmiernie rzadko zdarzało się w dziejach Kościoła, żeby biskup diecezjalny rozpoczynał jakiś proces informacyjny i kończył go jako papież. Tak było w przypadku arcybiskupa krakowskiego Karola Wojtyły, który 21 października 1965 roku zainicjował proces informacyjny sługi Bożej s. Faustyny Kowalskiej, a w dniu 16 kwietnia 1993 roku ogłosił ją błogosławioną i później 30 kwietnia 2000 roku wyniósł na ołtarze jako świętą. Wcześniej przyczynił się do rozpowszechnienia *Dzienniczka* s. Faustyny wśród teologów, dostrzegając, że lektura prostej siostry zakonnej dorównuje mistrzom mistyki chrześcijańskiej. Arcybiskup Wojtyła przyczynił się wraz z ks. prof. Ignacym Różyckim³ do anulowa-

2 Por. 2 Kor 1, 3.

3 Zob. I. Różycki, *Miłosierdzie Boże*, Kraków 1932.

nia decyzji Świętego Oficjum z 1959 roku, zakazującej kultu Miłosierdzia Bożego, według zaleceń s. Faustyny Kowalskiej. Przyszły papież nie tylko zabiegał w Rzymie o anulowanie tego zakazu, ale także dbał, by do wyjaśnienia sprawy nie stwarzać pozorów szerzenia tego kultu. Dzięki dobrze pojętemu uporowi i mądrości arcybiskupa krakowskiego Stolica Apostolska zgodziła się na kult Miłosierdzia Bożego, a Opatrzność sprawiła, że Karol Wojtyła już jako papież całą Bożą sprawę doprowadził do końca, ustanawiając święto Miłosierdzia Bożego na drugą niedzielę po Wielkanocy.

Charyzmat św. siostry Faustyny Kowalskiej

Św. Jan Paweł II na mszy św. beatyfikacyjnej Faustyny Kowalskiej wołał: „O Faustyno, jakże przedziwna była twoja droga”⁴. To stwierdzenie można odczytać dwojako. Najpierw w kontekście wybrania przez Chrystusa „ubogiej i prostej córki mazowieckiego, polskiego ludu”⁵, ale i jej zawilej oraz trudnej drogi na ołtarze. Nie bez satysfakcji Jan Paweł II przytoczył wówczas zdanie z *Dzienniczka* błogosławionej: „Czuję dobrze, że nie kończy się posłannictwo moje ze śmiercią, ale się zaczyna”⁶. Stwierdził nadto, że misja s. Faustyny trwa i przynosi zadziwiające owoce. W homilii beatyfikacyjnej papież mówił: „W jakże przedziwny sposób jej nabożeństwo do Jezusa Miłosiernego toruje sobie drogę w świecie i zdobywa tyle ludzkich serc! Jest to niewątpliwie jakiś znak czasów – znak naszego XX wieku. Bilans tego kończącego się wieku, obok osiągnięć, które wielokrotnie przewyższyły poprzednie epoki, zawiera także głęboki niepokój o przyszłość. Gdzież więc, jeśli nie w Bożym Miłosierdziu, znajdzie świat ocalenie i światło nadziei?”⁷.

Papież nawiązał do tej wypowiedzi siedem lat później, w homilii podczas kanonizacji s. Faustyny, podkreślając z nadzieją, że „światło Bożego Miłosierdzia, które Bóg zechciał niejako powierzyć światu na nowo przez charyzmat siostry Faustyny, będzie rozjaśniało ludzkie drogi w trzecim tysiącleciu”⁸. Tym samym wyznał, że poprzez kanonizację polskiej zakonnicy pragnie przekazać orędzie

4 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas beatyfikacji siostry Faustyny Kowalskiej, „L'Osservatore Romano” wyd. pol. 14 (1993) nr 5–6(153–154), s. 14.

5 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas beatyfikacji siostry Faustyny Kowalskiej, dz. cyt., s. 14.

6 F. Kowalska, *Dzienniczek*, Kraków 1985, nr 281.

7 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas beatyfikacji siostry Faustyny Kowalskiej, dz. cyt., s. 14.

8 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas kanonizacji błogosławionej siostry Faustyny Kowalskiej, „L'Osservatore Romano” wyd. pol. 21 (2000) nr 6(224), s. 25.

miłosierdzia nowemu tysiącleciu, aby wszyscy ludzie uczyli się coraz pełniej poznawać prawdziwe oblicze Boga i prawdziwe oblicze człowieka.

W 1997 roku, pielgrzymując do grobu siostry Faustyny w Krakowie-Łagiewnikach, Jan Paweł II podkreślił, że „człowiekowi najbardziej jest potrzebne Miłosierdzie Boże. Każdy człowiek, jeśli szczerym sercem, tak jak siostra Faustyna, odpowie: «Jezu, ufam Tobie», znajdzie ukojenie wszelkich niepokojów i lęków»⁹. Wszak Jezus powiedział do niej: „Ludzkość nie zazna pokoju, jeśli z ufnością nie zbliży się do Bożego Miłosierdzia”¹⁰. Chrystus nauczył nas, że człowiek nie tylko otrzymuje Miłosierdzie Boże i go doświadcza, ale jest też „wezwany, by czynić miłosierdzie”¹¹ w stosunku do innych. Jego miłosierdzie dociera do nas przez gest wyciągniętych rąk ku temu, który cierpi. Takim właśnie widziała Go i takim głosiła ludziom wszystkich kontynentów siostra Faustyna, która ukryta w swym klasztorze w krakowskich Łagiewnikach uczyniła ze swego życia pieśń pochwalną na cześć miłosierdzia: „Misericordias Domini in aeternum cantabo”.

Papież podczas homilii kanonizacyjnej przekazał orędzie Miłosierdzia nowemu tysiącleciu. Przekazał je wszystkim ludziom, aby coraz pełniej poznali „prawdziwe oblicze Boga i prawdziwe oblicze człowieka”¹². Siostra Faustyna Kowalska doskonale to rozumiała, kiedy pisała w swoim *Dzienniczku*: „Odczuwam tak straszny ból, kiedy patrzę na cierpienia bliźnich; odbijają się w sercu moim wszystkie cierpienia bliźnich, ich udręczenia noszę w sercu swoim, tak że mnie to nawet fizycznie wyniszcza. Pragnęłabym, aby wszystkie bóle na mnie spadały, by ulżyć bliźnim”¹³.

Jan Paweł II określa, do jakiego stopnia współodczuwania prowadzi miłość, kiedy mierzona jest miarą miłości Boga. „Ta miłość powinna inspirować współczesnego człowieka, współczesną ludzkość, aby mogła stawić czoło kryzysowi sensu życia, podjąć wyzwania związane z różnorodnymi potrzebami, a przede wszystkim, by mogła wypełnić obowiązek obrony godności każdej ludzkiej osoby”¹⁴. Papież głosił dalej w homilii kanonizacyjnej, że „orędzie o Miłosierdziu Bożym stanie się pośrednio również orędziem o niepowtarzalnej godności, wartości każdego człowieka. Stwierdza także, że każda osoba jest cenna, za każdego Chrystus oddał swoje życie, każdemu Ojciec daje swego Ducha i czyni

9 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas kanonizacji błogosławionej siostry Faustyny Kowalskiej, dz. cyt., s. 25.

10 F. Kowalska, *Dzienniczek*, dz. cyt., nr 699.

11 Jan Paweł II, Encyklika *Dives in misericordia*, Watykan 1980, 14.

12 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas kanonizacji błogosławionej siostry Faustyny Kowalskiej, dz. cyt., s. 26.

13 F. Kowalska, *Dzienniczek*, dz. cyt., nr 1039.

14 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas kanonizacji błogosławionej siostry Faustyny Kowalskiej, dz. cyt., s. 26.

Go bliskim sobie”¹⁵. To pocieszające przesłanie papieża kierowane jest przede wszystkim do tego, kto poddawany jest szczególnie ciężkim doświadczeniom lub jest przygnieciony ciężarem popełnionych grzechów; kto utracił sens życia, popadając w depresję. Jemu właśnie Chrystus ukazuje miłosierne oblicze. Do niego kierują się ożywcze strumienie Jezusowego serca umacniające nadzieję. Papież podkreślał znaczenie słów: „Jezu, ufam Tobie!”. Stwierdził, że jest to inwokacja, którą Opatrzność poleciła nam za pośrednictwem siostry Faustyny. Wiele dusz, wypowiadając te słowa, uzyskało pocieszenie.

Papież zakończył homilię modlitwą do nowej świętej, zawierając się Najświętszej Maryi Pannie Matce Miłosierdzia:

Ty zaś, Faustyno, darze Boga dla naszej epoki, darze polskiej ziemi dla całego Kościoła, wyjednaj nam, abyśmy mogli pojąć głębię Bożego Miłosierdzia, pomóż nam, abyśmy osobiście go doświadczyli i świadczyli o nim braciom. Twoje orędzie światłości i nadziei niech się rozprzestrzeni na całym świecie, niech przynagła grzeszników do nawrócenia, niech uśmierza spory i nienawiści, niech uzdalnia ludzi i narody do czynnego okazywania braterstwa. My dzisiaj, wpatrując się razem z tobą w oblicze zmartwychwstałego Chrystusa, powtarzamy twoją modlitwę ufnego zawierzenia i mówimy z niezłomną nadzieją: Jezu, ufam Tobie¹⁶.

Papież, ogłaszając Faustynę Kowalską świętą, obwieścił, że Bóg jest Miłością Miłosierną. W kazaniu z dnia 22 kwietnia 2001 roku, w pierwszą rocznicę kanonizacji św. Faustyny, przypomniał: „wyniesienie na ołtarze tej skromnej zakonnicy, córki mojej Ojczyzny, jest darem nie tylko dla Polski, ale dla całej ludzkości”. Pan Jezus chce, aby cała ludzkość czciła Jego Miłosierdzie w znaku Jego obrazu. Św. Faustyna modliła się: „O niepojęte i niezgłębione Miłosierdzie Boże, kto Cię godnie wielbić i wysławiać może, największy przymiocie Boga Wszchemocnego, Tyś słodka nadzieja dla człowieka grzesznego”¹⁷.

Jan Paweł II podczas mszy św. w Krakowie-Łagiewnikach dnia 17 sierpnia 2002 roku wychodzi do ludzi z przypomnieniem wielkiego posłannictwa Miłosierdzia Bożego. Nauczał wówczas:

15 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas kanonizacji błogosławionej siostry Faustyny Kowalskiej, dz. cyt., s. 26.

16 Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas kanonizacji błogosławionej siostry Faustyny Kowalskiej, dz. cyt., s. 26.

17 F. Kowalska, *Dzienniczek*, dz. cyt., nr 951.

Jak bardzo dzisiejszy świat potrzebuje Bożego miłosierdzia! Na wszystkich kontynentach z głębin ludzkiego cierpienia zdaje się wznosić wołanie o miłosierdzie. Tam, gdzie panuje nienawiść i chęć odwetu, gdzie wojna przynosi ból i śmierć niewinnych, potrzeba łaski miłosierdzia, które koi ludzkie umysły i serca, i rodzi pokój. Gdy brak szacunku dla życia i godności człowieka, potrzeba miłosiernej miłości Boga, w której świetle odsłania się niewypowiedziana wartość każdego ludzkiego istnienia. Potrzeba miłosierdzia, aby wszelka niesprawiedliwość na świecie znalazła kres w blasku prawdy. Dlatego dziś, w tym sanktuarium chcę dokonać uroczystego aktu zawierzenia świata Bożemu Miłosierdziu. Czynię to z gorącym pragnieniem, aby orędzie o miłosiernej miłości Boga, które tu zostało ogłoszone przez pośrednictwo św. Faustyny, dotarło do wszystkich mieszkańców ziemi i nappełniało ich serca nadzieją. Niech to przesłanie rozchodzi się z tego miejsca na całą naszą umiłowaną Ojczyznę i na cały świat. Niech się spełnia zobowiązująca obietnica Pana Jezusa, że stąd ma wyjść iskra, która przygotuje świat na ostateczne Jego przyjście. Trzeba tę iskrę Boże łaski rozniecać. Trzeba przekazywać światu ogień miłosierdzia. W miłosierdziu Boga świat znajdzie pokój, a człowiek szczęście! To zadanie powierzam wam, drodzy bracia i siostry, Kościołowi w Krakowie i w Polsce oraz wszystkim czcicielom Bożego Miłosierdzia, którzy tu przybywać będą z Polski i z całego świata. Bądźcie świadkami miłosierdzia¹⁸.

Łagiewniki światowym centrum kultu Bożego Miłosierdzia

Bazylika Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach stała się światowym centrum kultu Miłosierdzia Bożego. Codziennie do bazyliki przybywają wierni z całego świata, bo „nic tak nie jest potrzebne człowiekowi, jak Miłosierdzie Boże – owa miłość łaskawa, współczująca, wynosząca człowieka ponad jego słabość ku nieskończonym wyżynom świętości Boga”¹⁹. Jan Paweł II przypomina wielkie przesłanie Miłosierdzia Bożego. Ta niezwykle idea obecna jest w historii myśli teologicznej, ale w sposób bardzo dynamiczny ukazana została w przesłaniu,

18 Jan Paweł II, Homilia podczas Mszy świętej z okazji konsekracji świątyni Bożego Miłosierdzia, „L'Osservatore Romano” wyd. pol. 23 (2002) nr 9(246), s. 18.

19 Jan Paweł II, Homilia podczas Mszy świętej z okazji konsekracji świątyni Bożego Miłosierdzia, dz. cyt., s. 18.

które Jezus Miłosierny przekazał św. siostrze Faustynie. To przesłanie przekazane pokornej i prostej zakonnicy stało się bardzo ważne dla ludzi XXI wieku. Tak wspaniale wyraża to hasło ostatniej pielgrzymki Jana Pawła II – „Bóg bogaty w miłosierdzie”, przeprowadzonej w dniach 16–19 sierpnia 2002 roku.

Papież relacjonował przebieg tej pielgrzymki w Castel Gandolfo w dniu 21 sierpnia:

Słowa Bóg bogaty w miłosierdzie rozbrzmiewały często podczas mojej pielgrzymki apostołskiej. Istotnie, głównym celem wizyty było właśnie ponowne głoszenie Boga bogatego w miłosierdzie, zwłaszcza przez konsekrację nowego Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach. Nowa świątynia stanowić będzie centrum, z którego promieniować będzie na cały świat blask miłosierdzia Bożego... Miłosierdzie jest jednym z najpiękniejszych przymiotów Stwórcy i Odkupiciela, a Kościół stara się przybliżyć ludzi do tego niewyczerpanego źródła, którego jest depozytariuszem i szafarzem. Oto dlaczego pragnąłem powierzyć miłosierdziu Bożemu moją Ojczyznę, Kościół i całą ludzkość²⁰.

* * *

Każdy człowiek może pokładać ufność w Miłosierdziu Bożym. Uzasadnieniem tej ufności jest to, że Bóg nie chce śmierci grzesznika, ale jego nawrócenia i życia (por. Ez 18, 23). Bóg przez Jezusa pozwolił pojednać się ze sobą (por. 2 Kor 5, 19) i ustanowił sakrament miłosierdzia – sakrament pokuty i pojednania (J 20, 23), dzięki któremu skruszony grzesznik może na nowo powrócić do jedności z Bogiem i uzyskać przebaczenie grzechów.

Abstrakt

Św. Jan Paweł II jako pielgrzym łagiewnicki i sługa orędzia Miłosierdzia Bożego

Głosiciel Bożego Miłosierdzia św. Jan Paweł II w swojej encyklice *Dives in misericordia* obficie przytacza naukę Starego i Nowego Testamentu o miłosiernej miłości Boga do grzesznego człowieka i całego stworzenia. Troszczy się o losy ludzkości, pokój, poszanowanie każdej ludzkiej istoty, rozpowszechniając posłannictwo św. siostry Faustyny Kowalskiej, które jako biskup wyjaśniał wobec zarzutów kurii rzymskiej, a potem jako papież beatyfikował i kanonizował se-

20 *Leksykon pielgrzymek Jana Pawła II*, red. A. Jackowski, I. Soljan, Kraków 2006, s. 505.

kretną Bożego miłosierdzia. Pielgrzymował do jej grobu i konsekrował świątynię stanowiącą centrum kultu Bożego miłosierdzia, któremu powierzył swoją ojczyznę, Kościół i całą ludzkość.

Słowa kluczowe: Miłosierdzie Boże, św. Jan Paweł, św. Faustyna, Łagiewniki, Encyklika o Bożym miłosierdziu

Abstract

St. John Paul II as a pilgrim to Łagiewniki and a servant of the message of Divine Mercy

The preacher of Divine Mercy, St. John Paul II, in his encyclical letter *Dives in misericordia*, abundantly quotes the teachings of the Old and New Testament about God's merciful love for sinful man and the entire creation. He expresses his concern for the fate of humanity, peace, and respect for every human being, spreading the message of St. Faustina Kowalska. As a bishop, he explained this message against the allegations of the Roman Curia, and then as the Pope he beatified and canonized the messenger of Divine Mercy. He made a pilgrimage to her grave and consecrated the sanctuary which was the center of the cult of Divine Mercy, to which he entrusted his homeland, the Church and all humanity.

Keywords: Divine Mercy, St. John Paul II, St. Faustina, Łagiewniki, Encyclical Letter on Divine Mercy

Bibliografia

Jan Paweł II, Encyklika *Dives in misericordia*, Watykan 1980.

Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas beatyfikacji siostry Faustyny Kowalskiej, „L'Osservatore Romano” wyd. pol. 14 (1993) nr 5–6(153–154), s. 14.

Jan Paweł II, Homilia wygłoszona podczas kanonizacji błogosławionej siostry Faustyny Kowalskiej, „L'Osservatore Romano” wyd. pol. 21 (2000) nr 6(224), s. 25–29.

Jan Paweł II, Homilia podczas Mszy świętej z okazji konsekracji świątyni Bożego Miłosierdzia, „L'Osservatore Romano” wyd. pol. 23 (2002) nr 9 (246), s. 17–18.

Kowalska F., *Dzienniczek*, Kraków 1985.

Nagy S., *Papież z Krakowa*, Częstochowa 1997.

Leksykon pielgrzymek Jana Pawła II, red. A. Jackowski, I. Soljan, Kraków 2006.

Różycki I., *Miłosierdzie Boże*, Kraków 1932.